KOMISJONI OTSUS (EL) 2017/2372,

16. juuni 2017,

mis käsitleb riigiabi SA.31250 – 2011/C (ex 2011/N), mida Bulgaaria kavatses anda ettevõtjatele BDZ Holding EAD SA, BDZ Passenger EOOD ja BDZ Cargo EOOD, ning muid meetmeid

(teatavaks tehtud numbri C(2017) 4051 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ([1]) ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 18. mai 2011. aasta kirjaga teatas Bulgaaria komisjonile teatavatest ettevõtja BDZ Holding EAD SA (edaspidi „BDZ Holding“) ([2]) ning tema tütarettevõtjate BDZ Passenger EOOD (edaspidi „BDZ Passenger“) ja BDZ Cargo EOOD (edaspidi „BDZ Cargo“) suhtes võetavatest meetmetest.

(2) 20. mai 2011. aasta kirjaga esitas Bulgaaria komisjonile lisateavet. Komisjon palus 2011. aasta 15. juuli ja 28. septembri kirjaga veel teavet. Bulgaaria esitas komisjonile lisateavet 2011. aasta 5. septembri ja 7. oktoobri kirjaga.

(3) 9. novembri 2011. aasta kirjaga teavitas komisjon Bulgaariat otsusest algatada meetmete suhtes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus (edaspidi „menetluse algatamise otsus“). Bulgaaria esitas 12. jaanuari 2012. aasta kirjaga menetluse algatamise otsuse kohta oma märkused.

(4) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([3]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi.

(5) Komisjon sai märkusi ühelt huvitatud isikult. Komisjon edastas need 16. mai 2012. aasta kirjaga Bulgaariale, kellele anti võimalus vastata. Bulgaaria märkused saadi 13. juuni 2012. aasta kirjaga. 10. detsembri 2012. aasta kirjaga teavitas komisjon huvitatud isikut, et tema märkuste mittekonfidentsiaalne versioon oli edastatud Bulgaariale.

(6) Komisjon palus 2012. aasta 12. aprilli, 24. juuli ja 10. detsembri, 2013. aasta 7. mai ja 5. novembri, 2014. aasta 6. mai, 6. juuni ja 29. juuli, 2015. aasta 29. aprilli ja 14. detsembri, 2016. aasta 26. aprilli, 15. septembri ja 20. oktoobri ning 2017. aasta 3. aprilli kirjaga Bulgaarialt lisateavet.

(7) Bulgaaria esitas komisjonile lisateavet 2012. aasta 7. juuni ja 28. septembri, 2013. aasta 31. jaanuari, 1. veebruari, 30. mai, 2. oktoobri, 15. oktoobri ja 2. detsembri, 2014. aasta 3. jaanuari, 6. veebruari, 22. aprilli, 14. mai, 23. juuni, 4. augusti, 20. augusti, 1. septembri, 13. septembri ja 23. septembri, 2015. aasta 1. juuni ja 9. detsembri ning 2016. aasta 20. jaanuari, 31 mai, 12. oktoobri ja 7. novembri kirjaga.

([1]) ELT C 10, 12.1.2012, lk 9.
([2]) „BDZ Holding“ tähistab käesolevas otsuses edaspidi nii nime „BDZ EAD“, mida kasutati enne ettevõtja ärinime muutmist 22. oktoobril 2011, kui ka pärastpoole kasutatud nime „BDZ Holding EAD SA“. Vt joonealune märkus 4.
([3]) Vt joonealune märkus 2.

(8) 22. aprilli 2014. aasta ja 12. oktoobri 2016. aasta kirjaga võttis Bulgaaria tagasi oma teatise BDZ Holdingule ümberkorraldusabi andmise kohta, mis oli osa põhjenduses 1 osutatud meetmetest. 5. aprilli 2017. aasta kirjaga kohandas Bulgaaria oma teatist, vähendades selle võlasumma suurust, mille ta kavatses kustutada, kasutades võla kustutamise meedet, mis oli osa põhjenduses 1 osutatud meetmetest.

(9) 7. novembri 2016. aasta kirjaga nõustus Bulgaaria erandkorras käesoleva otsuse vastuvõtmisega ja teatavakstegemisega vaid inglise keeles.

2. **MEETMETE KIRJELDUS**

2.1. *ABISAAJA*

(10) Meetmete puhul on abisaajad BDZ Holding ning tema tütarettevõtjad BDZ Passenger ja BDZ Cargo, mis on täielikult riigile kuuluvad äriühingud, kes osutavad Bulgaarias tasu eest raudtee-kaubaveo ja raudtee-reisijateveo teenuseid.

(11) Piiratud vastutusega äriühing BDZ Holding ([4]) loodi 2001. aastal, mil Bulgaaria Riigiraudtee jagati Riiklikuks Raudteetaristuettevõtjaks (edaspidi „taristuettevõtja“) ja veoteenuste osutajaks (BDZ Holding).

(12) 2007. aastal sai BDZ Holdingust ümberkorralduste tulemusel valdusettevõtja ning ta lõi kolm tütarettevõtjat, kes hakkasid osutama kauba- ja reisijateveoteenuseid ning veduriteenuseid. Emaettevõtjale BDZ Holdingule kuulusid reisi- ja kaubavagunid ning vedurid, mida ta rentis oma tütarettevõtjatele. Viimati nimetatud vastutasid veeremi hooldamise eest. BDZ Holding vastutas enne ümberkorraldamist tekkinud võlgade teenindamise eest. Kuna see struktuur osutus ebatõhusaks, läks veduriteenuste osutamine 2010. aastal üle BDZ Holdingule.

(13) 2011. aastal andis BDZ Holding reisi- ja kaubavagunite ning vedurite omandiõiguse üle tütarettevõtjatele BDZ Passengers ja BDZ Cargo. BDZ Holding jäi kogu tegevusega mitteseotud vara omanikuks.

(14) BDZ Holdingu registrijärgne asukoht on Bulgaarias Sofias ning ettevõtja pakub kauba- ja reisijateveoteenuseid kogu Bulgaaria territooriumil, mis on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt igati regionaalabikõlblik.

(15) Piiratud vastutusega äriühing BDZ Cargo tegutseb rahvusvahelisel ja riiklikul raudtee-kaubaveo turul. Bulgaaria liberaliseeris raudtee-kaubaveo turu 2007. aastal. Pärast seda on tulnud turule mitu eraettevõtjat. 2016. aastal oli BDZ Cargo turuosa (netotonnkilomeetrite põhjal) 43 % ning ettevõtja peamised konkurendid olid Bulgarian Railway Company (25 %), DB Schenker Rail Bulgaria (18 %), Bulmarket (6 %) ja Rail Cargo (4 %).

(16) Piiratud vastutusega äriühing BDZ Passenger on ainus riigisiseste reisijateveoteenuste pakkuja Bulgaarias. BDZ Passenger täidab avaliku teenindamise kohustust, mis hõlmab ligikaudu 90 % raudtee-reisijateveo turust. BDZ Passengeri avaliku teenindamise kohustust käsitlev leping allkirjastati 2009. aastal ja selle kestus on viisteist aastat (2010–2025).

2.2. *MEETMETE KIRJELDUS JA MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED*

(17) Komisjon tegi menetluse algatamise otsuses kindlaks neli meedet, millega võidakse anda BDZ Holdingule ning tema tütarettevõtjatele BDZ Passengerile ja BDZ Cargole riigiabi:

a) 1. meede: ümberkorraldusabi, mis seisneb BDZ Holdingu kapitali suurendamises kuuel korral kogusummas 550 miljonit Bulgaaria leevi (281 miljonit eurot) ([5]);

b) 2. meede: enne 2007. aastat tekkinud võlgade kustutamine;

c) 3. meede: BDZ Holdingu tähtajaks tasumata võlgade taristuettevõtjale tasumatajätmine;

d) 4. meede: BDZ Holdingule käibemaksu tagastamine riigi poolt.

([4]) Transpordi-, infotehnoloogia- ja kommunikatsiooniministri 22. oktoobri 2011. aasta otsusega nr 151 muudeti äriühingu nimi BDZ EAD nimeks Holding Bulgarian State Railways (BDZ) EAD (edaspidi „BDZ Holding“).

([5]) Käesolevas otsuses kasutatakse vahetuskurssi 1 euro = 1,9558 Bulgaaria leevi (ELT C 304, 20.8.2016, lk 2).

2.2.1. 1. MEEDE: ÜMBERKORRALDUSABI

(18) Bulgaaria kavatses anda BDZ Holdingule aastatel 2011–2016 kuue kapitalisuurendusena ümberkorraldusabi kogusummas 550 miljonit Bulgaaria leevi (281 miljonit eurot) ning ta teatas sellest ümberkorraldusabist komisjonile 2011. aastal. Asjaomased riigiastutused ei ole aga siiamaani teinud lõplikku otsust abi anda ja vahendeid ei ole BDZ Holdingule välja makstud.

(19) Komisjon leidis menetluse algatamise otsuses, et ümberkorraldusabi kujutaks endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning kahtles, kas see abi oleks siseturuga kokkusobiv.

2.2.2. 2. MEEDE: ENNE 2007. AASTAT TEKKINUD VÕLGADE KUSTUTAMINE

(20) Bulgaaria esitatud teabe kohaselt oli BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel enne Bulgaaria ühinemist liiduga 1. jaanuaril 2007 tasumata kohustusi ja eraldisi kogusummas 806 729 558 Bulgaaria leevi (412 miljonit eurot) 31. detsembril 2006.

(21) BDZ Holdingu kohustused ja eraldised hõlmasid i) laene, mis olid saadud finantsasutustelt, nagu Kreditanstalt für Wiederaufbau (edaspidi „KfW“), Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (edaspidi „EBRD“) ning Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (edaspidi „IBRD“), peamiselt veeremi taastamise jaoks, ent samuti ii) kaubandusega seotud kohustusi, seahulgas taristuettevõtja ees, eraldisi ja kohustusi, mis olid seotud töötajate ja kindlustusandjatega, ning muid kohustusi, sealhulgas kohustusi, mis tulenesid BDZ Holdingu, Siemensi ja KfW vahel 2005. aastal sõlmitud veeremi ostu lepingust. Need kohustused ja eraldised jagunesid allpool tabelis 1 näidatud viisil.

Tabel 1

Ülevaade BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtja kohustustest ja eraldistest seisuga 31. detsember 2006

(miljonites Bulgaaria leevides)

	BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate kohustused kokku seisuga 31. detsember 2006
Kohustused finantsasutuste ees	201,1
SIEMENSi/KfW leping	307,5
Kaubandusega seotud kohustused	244,5
Kohustused töötajate ja kindlustusandjate ees	26,4
Muud kohustused, sealhulgas maksud ja eraldised	27,2
Kohustused kokku	**806,7**

(22) Bulgaaria kavatses osaliselt või täielikult üle võtta kohustused, mis olid tekkinud BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel enne 1. jaanuari 2007.

(23) Komisjon leidis menetluse algatamise otsuses, et kohustuste kustutamine kujutaks endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning kahtles, kas see abi oleks siseturuga kokkusobiv. Bulgaaria ei osutanud raudteesuuniste ([6]) kohaldatavusele ega selgitanud, kas meede on kooskõlas nende suuniste asjakohaste nõuetega. Seepärast ei saanud komisjon võtta seisukohta küsimuses, kas kõnealune abi on siseturuga kokkusobiv.

([6]) Ühenduse suunised raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 184, 22.7.2008, lk 13).

2.2.3. 3. MEEDE: BDZ HOLDINGU JA TEMA TÜTARETTEVÕTJATE TÄHTAJAKS TASUMATA VÕLGADE TARISTUETTEVÕTJALE TASUMATAJÄTMINE

(24) Bulgaaria esitatud teabe kohaselt ei olnud BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad tasunud taristuettevõtjale kõiki taristutasusid. Sellest tulenevalt tehti menetluse algatamise otsuses kindlaks kaubandusega seotud täitmata kohustused taristuettevõtja ees, mis ulatusid 45 miljoni Bulgaaria leevini.

(25) Kuna Bulgaaria ei selgitanud nende kohustuste päritolu ega arengut, leidis komisjon menetluse algatamise otsuses, et nende võlgade sissenõudmata jätmine võib endast kujutada riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Komisjon märkis sellega seoses, et vastavalt kohtupraktikale võib riigi osalusega äriühingu poolt kohustuste täitmise mittenõudmine ([7]) kujutada endast riigiabi, kui hüpoteetiline turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja ei oleks samas olukorras toiminud samamoodi nagu riigi osalusega äriühing ja oleks nende kohustuste täitmist nõudnud ([8]). Komisjonil ei olnud siiski täpseid fakte, mis viidanuks sellele, et taristuettevõtja ei astunud samme, mille oleks astunud samas olukorras hoolas võlausaldaja. Seepärast kutsus komisjon Bulgaariat üles esitama teavet selle kohta, kas ja kuidas taristuettevõtja on püüdnud täitmata kohustuste täitmist nõuda.

(26) Sedavõrd, kui meede leiti hõlmavat riigiabi, kahtles komisjon ka selles, kas meede on teatatud ümberkorraldusabi ja sellega seotud ümberkorralduskava kontekstis kokkusobiv siseturuga. Sellega seoses palus komisjon Bulgaarial esitada ümberkorralduskava täienduseks teavet selle kohta, milline lahendus leitakse seoses kõnealuste võlgadega taristuettevõtja ees.

2.2.4. 4. MEEDE: RIIGI POOLT VALESTI SISSENÕUTUD KÄIBEMAKSU TAGASTAMINE BDZ HOLDINGULE

(27) Bulgaaria esitatud teabe kohaselt oli Bulgaaria tagastanud BDZ Holdingule käibemaksu kogusummas 72 miljonit Bulgaaria leevi (36,7 miljonit eurot).

(28) Kuna Bulgaaria ei selgitanud menetluse algatamise otsuse tegemise ajal käibemaksu tagastamise põhjuseid ega ka seda, kas see oli kooskõlas nõukogu direktiiviga 2006/112/EÜ, ([9]) leidis komisjon, et käibemaksu tagastamine võis endast kujutada riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Sellega seoses märkis komisjon, et kohtupraktika kohaselt hõlmab abi mõiste lisaks kasule ka meetmeid, millega eri viisil vähendatakse makse, mis tavaliselt sisalduvad ettevõtja eelarves. Seepärast kutsus komisjon Bulgaariat üles esitama BDZ Holdingule käibemaksu tagastamise põhjuste kohta lisateavet.

3. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

(29) Raudtee-kaubaveo teenuste osutamisega tegelev BDZ Cargo konkurent, kes ei soovinud oma isiku avaldamist, esitas tähelepanekud kahe menetluse algatamise otsuses kindlaks määratud meetme kohta.

(30) Seoses kavandatud ümberkorraldusabiga (1. meede) pani kõnealune konkurent ette, et BDZ Holdingu ning tema tütarettevõtjate BDZ Passengeri ja BDZ Cargo kasutuseta seisvad vedurid tuleks kompensatsioonimeetmena maha müüa. Konkurent väitis, et BDZ Holding ei võimalda konkurentidele juurdepääsu oma kasutuseta masinapargile, konkurentidel aga ei ole ühtki muud allikat, kust soetada või rentida vedureid.

(31) Seoses BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate tähtajaks tasumata võlgade taristuettevõtjale tasumatajätmisega (3. meede) väitis konkurent, et ehkki kõik kaubaveoettevõtjad on kohustatud maksma samu tasusid, antakse taristuettevõtja ees kogunenud kohustuste täitmise nõudmata jätmisega BDZ Holdingule ja tema tütarettevõtjatele konkurentsieelis. Peale selle nõudis konkurent, et BDZ Holdingu suhtes kohaldataks raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate suuniste ning raudteesuuniste alusel kompensatsioonimeetmeid ning et BDZ Cargo erastataks turutingimustel.

([7]) Komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/111/EÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta (ELT L 318, 17.11.2006, lk 17).

([8]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. juuni 1999, Déménagements-Manutention Transport SA (DMT), C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, punktid 25–28.

([9]) Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

4. **BULGAARIA MÄRKUSED**

(32) Oma vastuses menetluse algatamise otsusele ja hilisemates kirjades esitas Bulgaaria menetluse algatamise otsuses nimetatud faktide kohta märkusi ja lisaselgitusi.

4.1. *1. MEEDE: ÜMBERKORRALDUSABI – TEATISE TAGASIVÕTMINE*

(33) Bulgaaria võttis 22. aprilli 2014. aasta kirjaga tagasi ümberkorraldusabi käsitleva teatise. Ometi osutati ümberkorraldusabile järgmistes kirjades ja teatis võeti lõplikult tagasi 7. novembri 2016. aasta kirjaga.

(34) Bulgaaria märkis, et BDZ Holdingule ümberkorraldusabi andmise asemel kavatses ta refinantseerida BDZ Holdingu kohustused, kustutades osa tasumata võlgadest, mis olid tekkinud enne Bulgaaria ühinemist ELiga.

4.2. *2. MEEDE: ENNE 2007. AASTAT TEKKINUD VÕLGADE KUSTUTAMINE*

(35) Bulgaaria selgitas, et 31. detsembril 2006 ehk päev enne riigi ühinemist liiduga ulatusid BDZ Holdingu kohustused ja eraldised kokku 806,7 miljoni Bulgaaria leevini (412 miljonit eurot), nagu on näidatud tabelis 1. Võttes arvesse BDZ Holdingu täidetud kohustusi ja rahalisi vajadusi, kavatses Bulgaaria kustutada BDZ Holdingu kohustused summas 601,9 miljonit Bulgaaria leevi (307,1 miljonit eurot). 5. aprilli 2017. aasta kirjaga Bulgaaria aga muutis oma teatist ja palus komisjonil heaks kiita 223,45 miljoni Bulgaaria leevi (114,25 miljonit eurot) suuruse võla kustutamine. Pärast teatise muutmist hõlmasid kustutatavad võlad, sealhulgas trahviintress, i) endiselt tasumata ühinemiseelset võlga KfW IPEX Banki ees ning ii) võlgu, mis olid tekkinud võlakirjaomanike ees seoses 19. novembril 2007 toimunud võlakirjade emissiooniga ISIN BG2100032072 ning rahandusministeeriumi ees seoses sooviga refinantseerida ühinemiseelsed võlad KfW IPEX Banki, EBRD, IBRD, taristuettevõtja ja NEC AD ees. Bulgaaria esitas komisjonile järgmised tasumata summad ja selgitused (vt tabel 2).

Tabel 2

BDZ Holdingu kohustused seisuga 31. detsember 2006, mis oli kavas kustutada

Võlausaldajate kategooria/summa Bulgaaria leevides 31. märtsi 2017. aasta seisuga	BDZ Holdingu tasumata võlad Bulgaaria leevides 31. detsembri 2006. aasta seisuga (ühinemiseelsed võlad)			Laenu- või muu võlainstrument, mille kaudu ühinemiseelseid võlgu refinantseeriti
	Ühinemiseelsed tasumata võlad	Tasumata võlad, millega refinantseeriti BDZ Holdingu ühinemiseelseid võlgu	Trahviintress	
a) **Rahvusvahelised võlausaldajad**	**30 967 919**	**105 642 950**	**24 901 981**	
KfW IPEX Bank 80 % diiselveoga mootorrongid	0	76 529 380		Teine võlakirjade emissioon ISIN: BG2100032072 vastavalt 2007. aasta oktoobri võlakirjade pakkumisele
EBRD	0	20 980 115		Aktiveeritud riiklik tagatis võla tagasimaksmiseks, millega seoses tekkis BDZ Holdingul võlg rahandusministeeriumi ees
IBRD	0	8 133 455		Aktiveeritud riiklik tagatis võla tagasimaksmiseks, millega seoses tekkis BDZ Holdingul võlg rahandusministeeriumi ees
KfW IPEX Bank 85 % elekterveoga mootorrongid	30 967 919	0		

Võlausaldajate kategooria/summa Bulgaaria leevides 31. märtsi 2017. aasta seisuga	BDZ Holdingu tasumata võlad Bulgaaria leevides 31. detsembri 2006. aasta seisuga (ühinemiseelsed võlad)			Laenu- või muu võlainstrument, mille kaudu ühinemiseelseid võlgu refinantseeriti
	Ühinemiseelsed tasumata võlad	Tasumata võlad, millega refinantseeriti BDZ Holdingu ühinemiseelseid võlgu	Trahviintress	
b) **Teenuseosutajad**	**0**	**53 884 257**	**8 051 694**	
Taristuettevõtja	0	26 292 761	3 928 815	Teine võlakirjade emissioon ISIN: BG2100032072 vastavalt 2007. aasta oktoobri võlakirjade pakkumisele
NEC AD	0	27 591 496	4 122 879	Teine võlakirjade emissioon ISIN: BG2100032072 vastavalt 2007. aasta oktoobri võlakirjade pakkumisele
Kokku	**30 967 919**	**159 527 207**	**32 953 675**	

Allikas: teave, mille Bulgaaria esitas 5. aprillil 2017.

(36) Seoses kohustustega IBRD ja EBRD eest selgitas Bulgaaria, et need 1995. aastal võetud laenud olid tagatud 100 % riigigarantiiga. Kuna BDZ Holding jättis maksed õigeks ajaks tasumata, riigigarantii aktiveeriti ja võlgu tuli teenindada rahandusministeeriumil. Seetõttu sai valitsus vastavalt enda vastu võetud võlaseadusele ([10]) alates päevast, mil hakati tegema makseid riigigarantii alusel, tehtud maksete ulatuses BDZ Holdinguga sõlmitud laenulepingus sätestatud võlausaldaja õigused. BDZ Holding on kohustatud hüvitama tervikuna summad, mille riik maksis IBRD-le ja EBRD-le, sealhulgas tasuma trahviintressi. Seoses teiste võlgadega, mida refinantseeriti 19. novembri 2007. aasta võlakirjade emissiooni ISIN BG2100032072 kaudu, esitas Bulgaaria tõendid KfW IPEX Bankile, taristuettevõtjale ja NEC AD-le tehtud võlamaksete kohta.

(37) Bulgaaria ei vaidle vastu, et võlgade kustutamisega antakse BDZ Holdingule riigiabi. Samas leiab Bulgaaria, et võlgade kustutamine on järgmistel põhjustel raudteesuuniste punktide 56–60 kohaselt siserutuga kokkusobiv.

(38) Esiteks olid kõik kohustused selgelt kindlaks määratud ja kindlaks tehtud ning kõik kohustused olid tekkinud enne Bulgaaria ühinemist liiduga. Kohustused olid registreeritud enne ühinemiskuupäeva BDZ Holdingu konsolideeritud finantsaruandes ja/või tulenesid enne kõnealust kuupäeva lõplikult sõlmitud lepingutest.

(39) Teiseks olid kõik kohustused, mille kustutamist kavandati, otseselt seotud raudtee-reisijateveo ja raudtee-kaubaveoga ning need olid tekkinud peamiselt laenudena, mis võeti selleks, et osta diiselveoga ja elekterveoga mootorronge, remontida ja ajakohastada ettevõtjale kuuluvaid kaubavaguneid ning täita raudteeteenustega seotud täitmata kohustused, näiteks kohustused taristuettevõtja ees.

(40) Kolmandaks vaevles BDZ Holding 2016. aastal suure võlakoorma all ja ettevõtja vastas kõikidele Bulgaaria õigusaktides maksejõuetusmenetluse algatamiseks sätestatud kriteeriumidele. Liiga suur võlakoorem ei ole lasknud ettevõtjal tegutseda stabiilsetel finantsalustel. Kuhjunud tähtajaks täitmata kohustuste tõttu ei ole ettevõtja suutnud rahuldada oma kapitalivajadusi oma enda tegevusega. Ettevõtja rahvusvahelised võlausaldajad keeldusid nõustumast võlgade ajatamisega ilma riigigarantiita, mis Bulgaaria sõnul tekitas tõenäoliselt täiendavaid riigiabiga seotud probleeme. BDZ Holdingu äriplaanist on näha, et enne ühinemist tekkinud võlgade kustutamine on vajalik ettevõtja finantsnäitajate parandamiseks.

(41) Neljandaks on võla kustutamise ainus eesmärk vabastada BDZ Holding võlgadest, mis olid tekkinud enne Bulgaaria ühinemist liiduga, ja normaliseerida ettevõtja finantsseisund. Nende võlgade kustutamisega ei minda kaugemale sellest, mis on vajalik ettevõtte finantsalase elujõulisuse taastamiseks.

([10]) Bulgaaria ametlik väljaanne nr 93/2002.

(42) Viiendaks ei anta kohustuste kustutamisega BDZ Holdingule konkurentsieelist, mis takistaks tõhusa konkurentsi arenemist turul. See ei suurenda BDZ Holdingu suutlikkust, ei muuda ettevõtja turupositsiooni ega võimalda ettevõtjal siseneda teiste liikmesriikide turgudele. Peale selle ei heidutatud uusi ettevõtjaid sisenemast turule – praegu tegutseb Bulgaaria raudteeveoturul lisaks BDZ Cargole kaheksa ettevõtjat ([11]).

(43) Lisaks selgitas Bulgaaria, et ettevõtja raske finantsolukord vähendas ettevõtja investeerimisvõimalusi. Vahendite puudumise tõttu on tehtud vaid olulisi (tavapäraseid või erakorralisi) remonditöid ja suured remonditööd on edasi lükatud. 94 % reisivagunitest on vanemad kui 15 aastat ja 90 % kaubavagunitest on vanemad kui 29 aastat. 90 % diiselveoga mootorrongidest ja 45 % elekterveoga mootorrongidest on vanemad kui 30 aastat. Ettevõtjale kuuluva veeremi ja ettevõtja omandis olevate vedurite tootlikkus on liidu keskmisest märkimisväärselt väiksem. Piiratud remonditööde tõttu on pidevalt halvenenud raudteeteenused ja kantud maha ronge.

(44) Bulgaaria juhtis tähelepanu ka sellele, et BDZ Holdingut ähvardasid taastamise sundmeetmed, näiteks tema vara müük või pangakontode ajutine sulgemine rahvusvaheliste võlausaldajate taotlusel pärast seda, kui Londoni High Court of Justice andis korralduse tasuda kõnealuste võlausaldajate nõuded.

4.3. *3. MEEDE: BDZ HOLDINGU JA TEMA TÜTARETTEVÕTJATE TÄHTAJAKS TASUMATA VÕLGADE TARISTUETTEVÕTJALE TASUMATAJÄTMINE*

Ülevaade BDZ Holdingu võlgadest taristuettevõtja ees

(45) Vastusena menetluse algatamise otsuses esitatud üleskutsele esitada teavet selle kohta, kas ja kuidas taristuettevõtja oli sisse nõudnud varasemad võlad ja kavatses tasumata võlad sisse nõuda või sundkorras sisse nõuda, kinnitas Bulgaaria, et BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad olid korrapäraselt teenindanud oma võlgu taristuettevõtja ees ja tegid seda jätkuvalt. Selle väite kinnitamiseks esitas Bulgaaria teavet summade kohta, mis BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel tuli tasuda taristuettevõtjale seoses taristutasude, elektrivarustuse ja muude seonduvate teenustega ning mille arvutamisel oli lähtutud tasumääradest, mida taristuettevõtja kohaldas kõikide raudtee-ettevõtjate suhtes.

(46) Bulgaaria märkis, et BDZ Holding on maksnud pärast menetluse algatamise otsust ajavahemikus 2011. aasta novembrist 2016. aasta augustini taristuettevõtjale kokku 503,2 miljonit Bulgaaria leevi (257 miljonit eurot). Maksed tehti pangaülekannetena, taristuettevõtjal BDZ Holdingu ees tekkinud võlgade tasaarveldamisega ja võla vahetamisega kapitali vastu.

Meetmed, mis taristuettevõtja on võtnud BDZ Holdingu võlgade sundkorras sissenõudmiseks ja/või sissenõudmiseks

(47) Bulgaaria kinnitab, et taristuettevõtja on astunud kõik vajalikud sammud selleks, et BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad tasuksid oma tähtajaks täitmata kohustused, kuid ei ole algatanud selleks kohtumenetlust. Bulgaaria märgib, et taristuettevõtja ja BDZ Holdingu esindajate vahel peeti korrapäraseid kohtumisi, et arutada täitmata kohustuste tasumist. Samamoodi on taristuettevõtja korrakindlalt saatnud BDZ Holdingule kirju, sealhulgas notariaalselt kinnitatud teate, ([12]) milles nõutakse täitmata kohustuste tasumist ja tähtajaks täitmata kohustuste pealt intressi maksmist ([13]).

(48) Taristuettevõtja on nõudnud tähtajaks täitmata kohustustelt viivist kooskõlas ministrite nõukogu 29. septembri 2012. aasta dekreediga nr 100, mis käsitleb seadusjärgse viivise arvutamist oma- ja välisvaluutas ([14]) (edaspidi dekreet nr 100“). Bulgaaria väitis, et dekreedi nr 100 kohaselt koosneb Bulgaaria leevides kohustuste puhul iga-aastane seadusjärgne viivis Bulgaaria Keskpanga asjaomase aasta 1. jaanuarist või 1. juulist kehtivast baasintressimäärast ja 10 % suurusest riskipreemiast. 2016. aasta septembri seisuga oli tasutav viivis 23.3 miljonit Bulgaaria leevi (12 miljonit eurot).

(49) Bulgaaria väitel toimis taristuettevõtja turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldajana, sest majanduslikult oli mõistlikum nõuda selliste täitmata kohustuste tasumist, mille olemasolu tunnistasid mõlemad pooled, kui

([11]) Näiteks DB Schenker Rail Bulgaria sai tegevusloa 2010. aasta mais ja Port Rail 2012. aasta aprillis.
([12]) Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 569 lõike 3 kohaselt on notariaalselt kinnitatud teade vahend, mida kasutatakse kahe poole finantssuhetes vabatahtliku kohtuvälise lahenduse leidmiseks enne vaidluse lahendamist kohtus.
([13]) Näiteks 25. septembril 2009 toimunud taristuettevõtja juhatuse 109. koosoleku või 3. juunil 2010 aset leidnud taristuettevõtja juhatuse 145. koosoleku protokoll.
([14]) Bulgaaria ametlik väljaanne nr 42/2012.

algatada pankrotimenetlus ja riskeerida sellega, et võlgniku tegevus lakkab. Bulgaaria väitis, et taristuettevõtjal tulnuks osaleda kohtumenetluse kulude katmises, tasudes tempelmaksuna summa, mis moodustab 4 % nõutavast summast. Peale selle ei oleks taristuettevõtja saanud kohtumenetluse algatamise korral oma nõuet täielikult sisse nõuda, sest BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad oleksid pidanud tasuma kõik oma kohustused, eelistamata konkreetset võlausaldajat. Kuna BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad on Bulgaaria sõnul taristuettevõtja olulised kliendid, mida tõendab asjaolu, et 2015. aastal võis 77 % taristuettevõtja tulust seostada BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjatega, oleks BDZ Holdingu pankrotil olnud kahjulik mõju taristuettevõtja kasumlikkusele ja suutlikkusele piisavalt hooldada riiklikku raudteevõrku.

Taristuettevõtja võlad BDZ Holdingu ees

(50) Taristuettevõtja oli BDZ Holdingule raha võlgu, muu hulgas oma töötajatele ja nende pereliikmetele antud tasuta või alandatud hinnaga reisikaartide ja piletite, BDZ Holdingule kuuluvate rajatiste ja ruumide rentimise, veojõuga varustamise, raudtee-kaubaveo, ümberlaadimise ja töörongide teenindamise eest. Bulgaaria väitis, et aastatel 2008–2011 tekkis taristuettevõtjal BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtja ees seoses osutatud teenustega võlg kogusummas 45 532 415 Bulgaaria leevi (23,8 miljonit eurot), millest annab ülevaate tabel 3. 2016. aasta augusti seisuga oli BDZ Holdingul saada taristuettevõtjalt 1 094 367 Bulgaaria leevi (0,6 miljonit eurot).

Tabel 3

Taristuettevõtja võlad BDZ Holdingu ees aastatel 2008–2011

Võlakohustus Bulgaaria leevides	2008	2009	2010	2011	Kokku
BDZ Holding	15 695 566	4 364 383	12 907 606	13 564 860	46 532 415

Võla vahetamine kapitali vastu

(51) Vastusena menetluse algatamise otsuses esitatud üleskutsele esitada teavet selle kohta, kas ja kuidas taristuettevõtja kavatses sundkorras sisse nõuda või sisse nõuda tasumata võlad, väitis Bulgaaria, et taristuettevõtja ja BDZ Holding olid sõlminud 1. detsembril 2012 ja 31. mail 2013 kokkuleppe, mille kohaselt taristuettevõtja ja BDZ Holding tunnistasid teatavaid vastastikuseid nõudeid ja otsustasid tasuda täitmata kohustused osaliselt võla vahetamisega kapitali vastu. Selle tehingu eesmärk oli kustutada BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate kohustused taristuettevõtja ees, andes taristuettevõtjale üle hea likviidsusega ja talle kasulik vara. Selline tehing oli siseriiklike õigusaktide, eelkõige lepingute ja kohustuste seaduse artikli 65 lõike 2 alusel lubatud ning selle õigusliku aluse moodustasid ministrite nõukogu otsused.

(52) Bulgaaria rõhutas oma 7. novembri 2016. aasta kirjas, et aastatel 2013–2016 vahetatud varade koguväärtus koos käibemaksuga oli 25,9 miljonit Bulgaaria leevi (13,3 miljonit eurot). Vahetamise esimene etapp, mis hõlmas 23 miljonit Bulgaaria leevi (11,8 miljonit eurot), toimus 2013. aasta detsembris ministrite nõukogu 12. augusti 2013. aasta otsuse nr 481 alusel. Peale selle vahetati ministrite nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsuse nr 965 alusel 2015. aasta detsembris ja 29. juuli 2016. aasta otsuse nr 626 alusel 2016. aasta augustis vara vastavalt 1,1 miljoni Bulgaaria leevi (0,58 miljonit eurot) ja 1,8 miljoni Bulgaaria leevi (0,9 miljonit eurot) väärtuses. Vahetatavad varad olid eelnevalt kindlaks määratud, lähtudes lepinguosaliste vajadustest nende hilisemal kasutamisel. Bulgaaria väitel omandas taristuettevõtja selle tulemusel kuusteist vara, sealhulgas rajatised Varna parvlaevakompleksis ja kontorihoone Stara Zagoras.

(53) Samuti väitis Bulgaaria, et taristuettevõtja otsustas iseseisvalt, milliste varade soetamine on tema ärihuvides. Selle väite toetuseks märkis Bulgaaria, et 2016. aasta augustis lükkas taristuettevõtja tagasi ühe konkreetse vara kavandatud vahetustehingu ning seepärast vahetas BDZ Holding vara 1,8 miljoni Bulgaaria leevi (0,9 miljonit eurot), mitte 10 miljoni Bulgaaria leevi (5,1 miljonit eurot) väärtuses. Vahetusprotsess oli läbipaistev. Vahetatavat vara hindasid sõltumatud hindajad, kellel oli Bulgaaria sõltumatute hindajate koja väljastatud sertifikaat. Vara väärtuse kindlaksmääramisel lätuti kooskõlas Bulgaaria õigusaktides sätestatud rahvusvaheliste ja Euroopa hindamisstandarditega turupõhimõtetest ja -meetoditest. Bulgaaria sõnul on neid varasid võimalik müüa kinnisvaraturul sõltumatute hindajate kindlaksmääratud soovitusliku hinnaga. BDZ Holdingu ja taristuettevõtja kokku lepitud lõplikud hinnad jäid sarnasesse suurusjärku kui hinnangutes esitatud hinnad.

(54) Seetõttu leiab Bulgaaria, et taristuettevõtja on toiminud turutingimustes tegutseva võlausaldajana ning et võla vahetamine kapitali vastu lepiti kokku ja toimus tavapärastel turutingimustel.

4.4. *4. MEEDE: RIIGI POOLT VALESTI SISSENÕUTUD KÄIBEMAKSU TAGASTAMINE BDZ HOLDINGULE*

(55) Bulgaaria väidab, et kuna BDZ Holding oli tõlgendanud ja kohaldanud kehtivaid siseriiklikke õigusakte ebaõigelt, oli ettevõtja tasunud ajavahemiku 1. detsember 2004 – 29. veebruar 2008 jaoks makstud avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitise pealt ekslikult 72 miljonit Bulgaaria leevi (36,8 miljonit eurot) käibemaksu. Viga avastati auditi käigus, mille riigi maksuamet tegi 2009. aastal. Bulgaaria selgitab, et BDZ Holding võttis alusetult makstud käibemaksu tagasisaamiseks maksumenetluse seadustiku alusel vajalikud õiguslikud meetmed. Alusetult makstud käibemaksu summa määrati kindlaks aktides, mille andis välja riigi maksuamet.

(56) Edasi väidab Bulgaaria, et ettevõtjale tehti Bulgaaria transpordi- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning BDZ Holdingu vahelise avaliku teenindamise kohustust käsitleva lepinguga, mis koostati 29. juunil 2004 ja allkirjastati 2004. aasta septembris, ülesandeks avaliku teenindamise kohustuse täitmine. Selle lepingu alusel anti seoses avaliku teenindamise kohustuse täitmisega hüvitist, et katta veoteenuste osutamisel tekkinud kahju. Vastavalt lepingu tingimustele pidid teenuse osutamiseks ja hüvitise saamiseks olema täidetud teatud tingimused, mis olid seotud rongide, istekohtade ja sõidutundide arvuga. Lisaks võidi hüvitist vähendada, kui kilomeetrite, istekohtade ja sõidutundide arvu käsitlevaid nõudeid ei täidetud.

(57) Bulgaaria selgitab, et kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud käibemaksuseaduse artikli 29 kohaselt hõlmab teenuste osutamisel maksustatav summa kõiki rahalisi vahendeid, mis teenuseosutaja on saanud ja ära kasutanud otseselt seoses asjaomaste teenuste osutamisega, sealhulgas toetuseid. Edasi selgitas Bulgaaria, et vastavalt käibemaksuseaduse artikli 20 lõikele 6 tuleb kõiki kaupade tarnimise või teenuste osutamisega otseselt seotud rahalisi vahendeid (nt toetuseid) käsitada riigi või muu üksuse eelarvest antavate toetustena, mis kujutavad endast lisamakset kauba või teenuse eest. Tuginedes riigi maksuameti esitatud teabele, ([15]) väitis Bulgaaria, et kahju või kulude katmiseks või vara omandamiseks saadud toetused – mida oli ka hüvitis, mis saadi avaliku teenindamise kohustust käsitleva lepingu alusel – jäävad väljapoole käibemaksuseaduse kohaldamisala. Sellega seoses selgitas Bulgaaria, et siseriiklike õigusnormide kohaselt oli võimalik käibemaks tagastada käibemaksuhinnangu alusel, mille annab välja maksuamet pärast järelhindamist ja läbivaatamist. Lisaks väitis Bulgaaria, et enne ühinemist liiduga ei olnud ta kohustatud oma käibemaksualaseid õigusakte täielikult ühtlustama.

(58) Bulgaaria väitel on Bulgaaria käibemaksualaste õigusaktide sätted olnud alates 1. jaanuarist 2007, mil jõustus uus käibemaksuseadus, täielikult vastavuses direktiiviga 2006/112/EÜ. Veel väitis Bulgaaria, et uue käibemaksuseaduse artikli 26 lõike 3 kohaselt hõlmab teenuste osutamisel maksustatav summa kõiki rahalisi vahendeid (nt toetused), mis teenuseosutaja on saanud ja ära kasutanud otseselt seoses asjaomaste teenuste osutamisega. Edasi selgitas Bulgaaria, et uue käibemaksuseaduse alusel tuleb kõiki kaupade tarnimise või teenuste osutamisega otseselt seotud rahalisi vahendeid (nt toetuseid) käsitada riigi või muu üksuse eelarvest antavate toetustena, mis kujutavad endast lisamakset kauba või teenuse eest. Toetused, mis on saadud kahju või kulude katmiseks, sealhulgas vara omandamiseks või likvideerimiseks, jäävad Bulgaaria väitel uue käibemaksuseaduse kohaldamisalast siiski välja.

(59) Bulgaaria sõnul avastas vea, mis seisnes käibemaksu ebaõiges sissenõudmises avaliku teenindamise kohustusega hõlmatud teenuste osutamisel teenitud tulult ajavahemikus 1. detsember 2004 – 29. veebruar 2008, asjakohane maksuasutus kontrolli käigus. Sellega seoses selgitas Bulgaaria, et kooskõlas maksumenetluse seadustikuga tehti selle avastuse tulemusel otsused, millega anti korraldus käibemaks tagastada, ja koostati 7. veebruaril 2011 maksuauditi aruanne nr 29010038 ([16]). Veel selgitas Bulgaaria, et käibemaksu tagastamise kord on sätestatud maksumenetluse seadustiku artiklites 128 ja 129.

([15]) Riigi maksuameti 20. juuli 2007. aasta kiri viitenumbriga 24–34-350 ja 17. augusti 2007. aasta kiri viitenumbriga 24–00-39.

([16]) 12. augustil 2010 tehtud maksu tagastamise otsus nr 100337 ja 2011. aasta veebruaris tehtud maksu tagastamise otsus nr 290100380, mis käsitlesid kokku 36 877 000 Bulgaaria leevi tagastamist seoses ajavahemikuga 2004. aasta detsembrist 2007. aasta aprillini; 14. jaanuaril 2009 tehtud maksu tagastamise otsus nr 2900180, mis käsitles 19 167 000 Bulgaaria leevi tagastamist seoses ajavahemikuga 2007. aasta maist 2008. aasta veebruarini; 8. juulil 2009 tehtud maksu tagastamise otsus nr 290900153, mis käsitles 16 000 000 Bulgaaria leevi tagastamist seoses ajavahemikuga 2008. aasta maist kuni 2008. aasta oktoobrini.

(60) Seepärast ei kujutanud valesti sissenõutud käibemaksu tagastamine Bulgaaria sõnul endast riigiabi.

5. TEATISE TAGASIVÕTMINE

(61) Nagu on öeldud põhjendustes 32 ja 34, võttis Bulgaaria tagasi oma teatise, mis käsitles BDZ Holdingule ümberkorraldusabi andmist (1. meede). Bulgaaria märkis, et ta kavatses selle asemel kustutada võlad, mis olid tekkinud BDZ Holdingul enne Bulgaaria ühinemist liiduga 1. jaanuaril 2007 (2. meede).

(62) Vastavalt nõukogu määruse (EL) 2015/1589 artiklile 10 võib asjaomane liikmesriik teatise tagasi võtta, enne kui komisjon on teinud abi kohta otsuse. Vastavalt nõukogu määruse (EL) 2015/1589 artikli 10 lõikele 2 peab komisjon juhul, kui ta on juba algatanud ametliku uurimismenetluse, menetluse teatise tagasivõtmise korral lõpetama.

(63) Komisjon märgib, et ümberkorraldusabi ei ole veel antud. Kuna Bulgaaria on oma teatise tagasi võtnud ja ta ei anna BDZ Holdingule ümberkorraldusabi summas 550 miljonit Bulgaaria leevi, tuleks ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 kohane ametlik uurimismenetlus, mis algatati seoses teatatud ümberkorraldusabimeetmega, lõpetada.

6. MEETMETE HINDAMINE

(64) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt *„on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“*.

(65) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud kriteeriumid on kumulatiivsed. Seepärast tuleb selleks, et kindlaks teha, kas riigi meede kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kontrollida, kas kõik allpool loetletud tingimused on täidetud:

a) abisaaja on ettevõtja ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, mis tähendab, et ta tegeleb majandustegevusega;

b) meedet rahastatakse riigi ressurssidest ja see on seostatav riigiga;

c) meetmega antakse majanduslik eelis;

d) see eelis on valikuline;

e) vaatlusalune meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ning võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.1. *2. MEEDE: ENNE 2007. AASTAT TEKKINUD VÕLGADE KUSTUTAMINE*

6.1.1. ABI OLEMASOLU ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 1 TÄHENDUSES

6.1.1.1. ***Majandustegevus ja ettevõtja mõiste ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses***

(66) Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab komisjon kõigepealt kindlaks tegema, kes on 2. meetme puhul abisaaja(d). ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on viidatud abisaaja määratlemisel ettevõtja mõistele. Nagu on kinnitanud liidu kohtud, ei pea ettevõtja selle sätte tähenduses olema üksik juriidiline isik, vaid võib hõlmata kontserni ([17]). Peamine kriteerium määramaks, kas tegemist on kõnealuse sätte tähenduses ettevõtjaga, on majandusüksuse kaasatus. Majandusüksus võib koosneda mitmest juriidilisest isikust. Seda majandusüksust peetakse asjaomaseks ettevõtjaks. Euroopa Kohus peab sellega seoses oluliseks kontrollosaluse ning muude funktsionaalsete, majanduslike või orgaaniliste sidemete olemasolu ([18]).

([17]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 14. november 1984, Intermills *vs.* komisjon, C-323/82, ECLI:EU:C:1984:345, punkt 11 jj.
([18]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. detsember 2010, AceaElectrabel Produzione SpA *vs.* komisjon, C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, punktid 47–55; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. jaanuar 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA jt, C-222/04, ECLI: ECLI:EU: C:2006:8, punkt 112.

(67) Käesoleva juhtumi puhul väitis Bulgaaria, et juriidiline isik, kelle enne 2007. aastat tekkinud võlad kustutatakse, on BDZ Holding. Nagu on öeldud põhjendustes 34–36, leiab Bulgaaria, et BDZ Holding on 2. meetme puhul ainus abisaaja. Mitu märki viitavad siiski sellele, et asjaomane ettevõtja ei piirdu üksnes BDZ Holdingu juriidilise isikuga.

(68) Esiteks tuleks seoses omandisuhetega märkida, et BDZ Holdingule kuulub 100 % BDZ Passengeri ja BDZ Cargo aktsiatest. Seepärast kontrollib BDZ Holding kogu BDZ Passengeri ja BDZ Cargo äritegevust, sõnastab ühise juhtimispoliitika ja seab sihid mõlemale tütarettevõtjale.

(69) Teiseks oli algsete laenude põhieesmärk soetada ja remontida vara, nagu vedurid ning kauba- ja reisivagunid, mida kasutavad nii BDZ Cargo kui ka BDZ Passenger. Seepärast on võlgade kustutamine seotud mõlema tütarettevõtja osutatavate raudteeveoteenustega. Kui pärast 2007. aastal toimunud ümberkorraldusi kuulus veerem BDZ Holdingule, kes rentis seda BDZ Cargole ja BDZ Passengerile, siis pärast 2011. aasta ümberkorraldusi anti veerem üle tütarettevõtjatele BDZ Cargole ja BDZ Passengerile (vt põhjendused 12 ja 13). Seepärast toob 2. meede, mis võeti veeremi rahastamisel tekkinud võlgade kustutamiseks, kasu ka BDZ Cargole ja BDZ Passengerile.

(70) Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb võla kustutamise meetme puhul käsitada BDZ Holdingu kõrval abisaajatena ka tema tütarettevõtjaid BDZ Passengeri ja BDZ Cargot. Punktis 2.1 esitatud BDZ Passengeri ja BDZ Cargo tegevuse kirjeldusest ilmneb, et mõlemad ettevõtjad on BDZ Holdingu kontrolli all olevad eraldi majandusüksused ja mõlemad osutavad Bulgaarias tasu eest teenuseid. Seetõttu leiab komisjon, et osutades reisijate- ja kaubaveoteenuseid ning hallates ja koordineerides seda tegevust tegelevad BDZ Holding ning tema tütarettevõtjad BDZ Passenger ja BDZ Cargo majandustegevusega ning on ettevõtjad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

6.1.1.2. ***Riigi ressursid ja seostatavus riigiga***

(71) Et kõnealune meede kujutaks endast riigiabi, tuleb seda rahastada riigi ressurssidest ja meetme rakendamise otsus peab olema seostatav riigiga ([19]).

(72) Võla kustutamist rahastataks otse Bulgaaria eelarvest ja meedet rakendavad kõnealuse liikmesriigi keskasutused.

(73) Seepärast kaasneb võla kustutamisega riigi ressursside kasutamine, samuti teeb selle otsuse riik, mistõttu on see seostatav riigiga.

6.1.1.3. ***Majanduslik eelis***

(74) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on eelis iga majanduslik kasu, mida ettevõtja ei oleks saanud tavalistes turutingimustes, st riigi sekkumiseta ([20]). Oluline ei ole mitte riigi sekkumise põhjus ega eesmärk, vaid meetme mõju ettevõtjale ([21]).

(75) Käesoleva juhtumi puhul kustutab Bulgaaria 223,45 miljoni Bulgaaria leevi (114,25 miljonit eurot) ulatuses võlad, mis on otseselt seotud BDZ Holdingu raudteealase tegevusega. Ükski arukas turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja ei kustutaks nii ulatuslikke kohustusi selle eest midagi vastu saamata. Peale selle vabastatakse BDZ Holding selle meetmega võla tasumise kohustustest, millega vabanevad vahendid, mida BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad saavad kasutada oma tegevuse arendamiseks ja finantsnäitajate parandamiseks.

(76) Seepärast järeldatakse, et Bulgaaria otsusega kustutada BDZ Holdingu kohustused antakse BDZ Holdingule, BDZ Passengerile ja BDZ Cargole majanduslik eelis, mida nad ei oleks tavapärastes turutingimustes saanud.

([19]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. mai 2002, Prantsusmaa *vs.* komisjon (Stardust Marine), C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294.

([20]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. juuli 1996, Syndicat français de l'Express international (SFEI) jt *vs.* La Poste jt, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, punkt 60; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 1999, Hispaania Kuningriik *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, punkt 41; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. mai 2002, Prantsusmaa *vs.* komisjon (Stardust Marine), C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, punkt 69.

([21]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 2. juuli 1974, Itaalia Vabariik *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon, C-173/73, ECLI:EU:C:1974:71, punkt 13.

6.1.1.4. ***Valikulisus***

(77) Selleks et kuuluda ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse, peab riigi meede soodustama *„teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist"*. Seega laieneb riigiabi mõiste vaid nendele meetmetele, millega antakse ettevõtjatele eelis valikuliselt. Võla kustutamisest saavad kasu üksnes BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad ning seepärast on see ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses valikuline.

Järeldus

(78) On jõutud järeldusele, et kavandatud võla kustutamisega antakse BDZ Holdingule ning tema tütarettevõtjatele BDZ Passengerile ja BDZ Cargole valikuline majanduslik eelis.

6.1.1.5. ***Konkurentsi kahjustamine ja mõju kaubandusele***

Konkurentsi kahjustamine

(79) Konkurentsi kahjustamist ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses eeldatakse kohe, kui riik annab ettevõtjale rahalise eelise liberaliseeritud sektoris, kus esineb või võib esineda konkurents ([22]).

(80) Bulgaaria avas raudtee-kaubaveo turu Bulgaarias asuvatele ettevõtjatele 2002. aastal. Liidu raudtee-kaubaveo turg avati konkurentsile üleeuroopalises raudtee-kaubaveovõrgus 15. märtsil 2003 esimese raudteepaketiga ([23]). Teise raudteepaketiga liberaliseeriti 1. jaanuaril 2006 kogu rahvusvaheline raudtee-kaubavedu ja 1. jaanuaril 2007 riigisisene raudtee-kaubavedu ([24]). Samas oli mitu riiki ühepoolselt liberaliseerinud oma turu juba enne nimetatud kuupäeva.

(81) 2016. aastal oli BDZ Cargo turuosa Bulgaaria raudtee-kaubaveo turul 43 %. BDZ Cargo konkureerib sellel turul otseselt teiste raudteel kaupu vedavate ettevõtjatega, nagu on märgitud põhjenduses 15.

(82) Reisijateveoga seoses olgu märgitud, et rahvusvahelise reisijateveo turg avati kolmanda raudteepaketiga alates 1. jaanuarist 2010 ([25]). Ehkki see puudutab vaid rahvusvahelisi teenuseid, hõlmab see abisaajate tegevust selles valdkonnas. Igal juhul, nagu Euroopa Kohus on sedastanud Altmarki kohtuotsuses, ei välista asjaolu, et

([22]) Kohtuotsus, Üldkohus, 15. juuni 2000, Alzetta jt *vs.* komisjon, T-298/97, ECLI:EU:T:2000:151, punktid 141–147.

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/12/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/13/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 26), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise, raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutustunnistuste andmise kohta (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 29).

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 881/2004, millega asutatakse Euroopa Raudteeagentuur (ELT L 164, 30.4.2004, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/50/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 96/48/EÜ üleeuroopalise kiirraudteevõrgustiku koostalitlusvõime kohta ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/16/EÜ üleeuroopalise tavaraudteevõrgustiku koostalitlusvõime kohta (ELT L 164, 30.4.2004, lk 114), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/51/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta (ELT L 164, 30.4.2004, lk 164).

([25]) Kolmas pakett, mis võeti vastu 2007. aastal, sisaldab järgmiseid õigusakte: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 14); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/58/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta ning direktiivi 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise ja raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 44), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/59/EÜ ühenduse raudteesüsteemis vedureid ja ronge juhtivate vedurijuhtide sertifitseerimise kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 51).

veoettevõtja tegutseb vaid ühes liikmesriigis, võimalust, et abi kahjustab liidusisest kaubandust ([26]). Sellega seoses tuleb märkida, et alates 1995. aastast on mitu liikmesriiki avanud ühepoolselt oma raudtee-reisijateveo turu ning et ükskõik milline liikmesriigis raudteeveoettevõtjale antav eelis võib vähendada teisest liikmesriigist pärit konkurendi võimalust asjaomasel geograafilisel turul kaubelda.

(83) Seepärast teeb komisjon järelduse, et meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi siseturul.

Mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

(84) Kui liikmesriigi antud abi tugevdab ettevõtja positsiooni võrreldes teiste ettevõtjatega, kes konkureerivad liidusiseses kaubanduses, tuleb järeldada, et abi mõjutab liidusisest kaubandust ([27]). Piisab sellest, et abisaaja konkureerib konkurentsile avatud turgudel teiste ettevõtjatega ([28]).

(85) Käesoleva juhtumi puhul osutab abisaaja teenuseid, konkureerides teiste siseturul veoteenuseid pakkuvate ettevõtjatega, ja mõni vaatlusalustest teenustest on piiriülene. Seepärast tugevdab BDZ Holdingule ja tema tütarettevõtjatele võla kavandatud kustutamisega antav valikuline majanduslik eelis BDZ Holdingu majanduslikku positsiooni, sest sellega vabastatakse raudtee-ettevõtja enne 2007. aastat tekkinud võlgadest. Seega saavad BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad osutada siseturul raudteeveoteenuseid, kandmata sealjuures kõiki tekkinud investeerimis- ja tegevuskulusid.

(86) Seepärast teeb komisjon järelduse, et võla kavandatud kustutamine võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.1.1.6. ***Järeldus***

(87) Eespool öeldut arvesse võttes järeldab komisjon, et võla kustutamise meede, mida Bulgaaria kavatseb rakendada, kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

6.1.2. ABI SEADUSLIKKUS

(88) Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 peab liikmesriik teatama kõikidest abi määramise või muutmise plaanidest ning ta ei tohi rakendada kavandatavaid meetmeid enne, kui teavitamismenetluse tulemusel on tehtud lõplik otsus.

(89) Kuna Bulgaaria ei ole meedet, millega kustutatakse BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate võlad, veel rakendanud, leiab komisjon, et Bulgaaria on kinni pidanud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikest 3 tulenevatest kohustustest ([29]).

6.1.3. ABI KOKKUSOBIVUS

(90) Kuna võla kustutamine on riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, tuleb komisjonil hinnata, kas seda abi võib pidada siseturuga kokkusobivaks.

(91) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 3 on ette nähtud teatavad erandid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud üldeeskirjast, mis käsitleb riigiabi kokkusobimatust siseturuga. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 3 punkti c on sätestatud, et siseturuga kokkusobivaks võib pidada „*abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega*“.

(92) Sellega seoses on raudteesuuniste 4. jaos ette nähtud raamistik selle hindamiseks, kas komisjon peaks kuulutama abi, mis on antud raudtee-ettevõtjatele võlgade kustutamiseks, ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks.

([26]) Kohtotsus, Euroopa Kohus, 24. juuli 2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdenburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, punktid 77–81.

([27]) Vt eeskätt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. september 1980, Philip Morris *vs.* komisjon, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, punkt 11; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. november 2001, Ferring, C-53/00, ECLI:EU:C:2001:627, punkt 21; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 2004, Itaalia *vs.* komisjon, C-372/97, ECLI:EU:C:2004:234, punkt 44.

([28]) Kohtuotsus, Üldkohus, 30. aprill 1998, Het Vlaamse Gewest *vs.* komisjon, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

([29]) Kohtuotsus, Üldkohus, 14. jaanuar 2004, Fleuren Compost *vs.* komisjon, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4.

(93) Komisjon on Bulgaariaga nõus, et võla kustutamise kokkusobivuse hindamisel saab kohaldada raudteesuuniste 4. jagu. Raudteesuuniste punktis 54 on öeldud järgmist: „Võttes arvesse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ([30]) artiklit 9, arvab komisjon, et lisaks võib teatavatel tingimustel sellist [riigi]abi finantsilise ümberkorraldamiseta lubada, kui kustutakse vanu võlgu, mis on võetud enne sektori konkurentsile avamise tingimusi käsitleva direktiivi 2001/12/EÜ jõustumist.“ Raudteesuuniste punkti 56 kohaselt tuleks liikmesriigi puhul, kes ühines liiduga pärast direktiivi 2001/12/EÜ jõustumist, käsitada kuupäevana, mil kõnealust direktiivi hakati liikmesriigi suhtes kohaldama, ühinemiskuupäeva. Seepärast on asjakohane kuupäev selle kindlaksmääramisel, millist ühinemiseelset võlga saab kooskõlas raudteesuunistega kustutada, 1. jaanuar 2007.

(94) Bulgaaria väitel vastab kavandatud võla kustutamine kõikidele raudteesuunistes sätestatud kokkusobivustingimustele. Seega peab komisjon seda väidet hindama. Vastavalt raudteesuuniste punktidele 55–61 saab abi, mis antakse selliste võlgade kustutamiseks, mis on tekkinud enne Bulgaaria ühinemist liiduga, tõepoolest pidada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud järgmised viis kumulatiivset tingimust:

a) Esiteks tuleb abi kasutada kindlaks määratud ja kindlaks tehtud võlgade hüvitamiseks, mis on võetud enne 15. märtsi 2001, kui jõustus direktiiv 2001/12/EÜ. Abi ei tohi mitte mingil juhul ületada võlgade summat. Liikmesriikide puhul, kes ühinesid liiduga pärast 15. märtsi 2001, on asjakohane kuupäev liiduga ühinemise kuupäev. Direktiivi 91/440/EMÜ artikli 9 loogika, mis kordub ka järgnevates direktiivides, oli parandada võlgade kumuleerumise taset, mis oli tekkinud olukorras, kus turu avamine ühenduse tasandil ei olnud veel otsustatud.

b) Teiseks peavad kõnealused võlad olema otseselt seotud raudteetranspordiga või raudteeinfrastruktuuri haldamise, rajamise või kasutamisega. […]

c) Kolmandaks peab võlgade kustutamine toimuma ettevõtete puhul, kelle võlakoorem on liiga suur ning takistab nende usaldusväärset finantsjuhtimist. Abi peab olema vajalik selle olukorra parandamiseks selles mõttes, et turukonkurentsi ennustatav areng ei võimaldaks ettevõttel oma finantsolukorda lähema aja jooksul parandada. […]

d) Neljandaks ei tohi abi olla suurem, kui selle eesmärgi saavutamiseks vaja. […]

e) Viiendaks ei tohi võlgade kustutamine anda ettevõtjale sellist konkurentsieelist, mis takistaks turul tõhusa konkurentsi arengut, näiteks heidutaks teistel turgudel tegutsevaid ettevõtteid või uusi ettevõtteid teatavatele riiklikele või piirkondlikele turgudele sisenemast.

a) **Abi tuleb kasutada selliste selgelt kindlaks määratud ja kindlaks tehtud võlgade hüvitamiseks, mis tekkisid enne Bulgaaria ühinemist liiduga.**

(95) Raudteesuunistes on öeldud, et kustutatavad võlad peavad olema selgelt kindlaks määratud ja kindlaks tehtud ning Bulgaaria puhul peavad need olema tekkinud enne riigi ühinemist ELiga. Raudteesuunistest tuleneb, et koguvõlga ega kindlaks määramata võlga ei saa hüvitada. Hüvitamine ei ole lubatud näiteks juhul, kui võla kustutamisel kavatsetakse lähtuda üldistest kategooriatest, nagu „võlg kõikide tarnijate ees“. Samuti ei ole hüvitamine lubatud juhul, kui kõik ühe võlausaldaja ees tekkinud võlad, näiteks kõik kohustused konkreetse panga ees, mis tulenevad eri komponentidest (arvelduskrediit, tagatised või pikaajalised laenud) kavatsetakse kustutada korraga ilma vahet tegemata.

(96) Bulgaarial on kavas kustutada BDZ Holdingu võlast 223,45 miljonit Bulgaaria leevi (114,25 miljonit eurot). Nagu on kirjeldatud põhjenduses 35 ja tabelis 2, tuleneb kõnealune kustutatav summa finantskohustustest, mis olid tekkinud enne Bulgaaria ühinemist liiduga ja mis olid ühinemise kuupäeval täitmata, või BDZ Holdingu hilisemast võlast, millega asendati või refinantseeriti võlg, mis oli tekkinud enne Bulgaaria liiduga ühinemist, nagu tõendab BDZ Holdingu 2006. aasta konsolideeritud finantsaruanne ja/või asjakohaseid laenumakseid käsitlev teave. Iga laen, mis kavatsetakse kustutada, on võimalik kindlaks teha kui laen, mis tuleneb ühinemiseelsetest laenulepingutest (KfW IPEX Banki, EBRD, IBRDga) või korrapärastest lepingulistest suhetest konkreetsete teenuseosutajatega, kes pakuvad raudteetaristuteenuseid (taristuettevõtja) või elektriteenuseid (NEC AD).

([30]) Nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiiv 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta (ELT L 237, 24.8.1991, lk 25).

(97) Sama kehtib BDZ Holdingu võlakohustuste kohta, mis olid tekkinud 19. novembri 2007. aasta võlakirjade emissiooni ISIN BG2100032072 tulemusel võlakirjaomanike ees ning rahandusministeeriumi ees, kui viimati nimetatust sai BDZ Holdingu võlausaldaja (vt põhjendused 35 ja 36 ning tabel 2). Mõlemad võlad on hästi kindlaks tehtud. Lisaks kasutati tulu selleks, et refinantseerida hästi kindlaks määratud ühinemiseelne võlg, mida BDZ Holding ei suutnud maksta ega hallata oma vahenditest. Seega on praegused tasumata summad majanduslikust vaatenurgast pelgalt ülekantud varasemad võlad.

(98) Kuna 223,45 miljoni Bulgaaria leevi suurune võlasumma, mis kavatsetakse kustutada, tuleneb selgelt kindlaks määratud ja kindlaks tehtud võlgadest, mis olid tekkinud enne Bulgaaria ühinemist ELiga, ei ole vaja võtta seisukohta küsimuses, kas raudteesuuniste alusel saaks seaduslikult kustutada ka muud võlad, sealhulgas BDZ Holdingu eraldised ja kaubandusega seotud kohustused, mille Bulgaaria on samuti liigitanud ühinemiseelseks võlaks (tabel 1 ning põhjendused 35 ja 20), summas, mis vastab 806,7 miljoni Bulgaaria leevi ja 223,45 miljoni Bulgaaria leevi vahele. Võlg, mis moodustub kõnealuste summade vahest, on käesoleva otsuse kohaldamisalast välja jäetud.

(99) Seepärast järeldatakse, et vaatlusaluse meetme eesmärk on kustutada 223,45 miljoni Bulgaaria leevi ulatuses selgelt kindlaks määratud ja kindlaks tehtud võlgu, mis tekkisid enne Bulgaaria ühinemist liiduga.

b) **Asjaomased võlad peavad olema otseselt seotud raudteetranspordi või raudteeinfrastruktuuri haldamise, rajamise või kasutamisega.**

(100) Bulgaaria väitel olid kõik BDZ Holdingul tekkinud võlad otseselt seotud raudteel toimuva reisijate ja kauba veoga (vt põhjendus 39).

(101) Komisjon täheldab, et kustutatavad võlad olid tõepoolest tekkinud seoses veeremi uuendamise ja remondiga, näiteks seoses diiselveoga või elekterveoga mootorrongide soetamise või ettevõtjale kuuluvate kaubavagunite ajakohastamisega. Samas sellised võlad nagu tasumata kohustused taristuettevõtja ees olid tekkinud ka seoses BDZ Holdingu raudteeteenuste osutamise rahastamisega. Kõnealune tegevus on BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate põhitegevus ning on otseselt seotud raudteevedudega.

(102) Seepärast leiab komisjon, et asjaomased võlad on otseselt seotud raudteevedudega.

c) **Võlgade kustutamine peab toimuma ettevõtete puhul, kelle võlakoorem on liiga suur ning takistab nende usaldusväärset finantsjuhtimist. Abi peab olema vajalik selle olukorra parandamiseks selles mõttes, et turukonkurentsi ennustatav areng ei võimaldaks ettevõttel oma finantsolukorda lähema aja jooksul parandada.**

BDZ Holdingu liiga suur võlakoorem, mis takistab tema usaldusväärset finantsjuhtimist

(103) Bulgaaria kinnitas, et BDZ Holding liigitus kohaldatavate Bulgaaria õigusaktide alusel maksejõuetuks ja ülemäärase võlgnevusega ettevõtjaks ning vastas kõikidele Bulgaaria õigusaktides maksejõuetusmenetluse algatamiseks sätestatud kriteeriumidele. See on asjakohane märk liiga suurest võlakoormast. Lisaks väitis Bulgaaria, et oma võlakoorma tõttu ei olnud ettevõtja suutnud täita oma finantskohustusi.

(104) 31. detsembril 2006 oli BDZ Holdingu koguvõlg 806,7 miljonit Bulgaaria leevi, mis moodustas 78 % BDZ Holdingu kogukapitalist (omakapital ja võlad), kusjuures võla ja omakapitali suhe oli neli. BDZ Holdingu finantsseisund halvenes alates 2007. aastast märkimisväärselt. 2011. aastal tõusis BDZ Holdingu võla ja omakapitali suhe üle 7,5 (9), et jõuda 2012. aastal 14ni, 2013. aastal 15ni, 2014. aastal – 209ni ja 2015. aasta oktoobris – 33ni ([31]). Lisaks, 2015. aasta oktoobris moodustasid BDZ Holdingu täitmata kohustused kogusummas 499,1 miljonit Bulgaaria leevi (255 miljonit eurot) 582,4 miljoni Bulgaaria leevi (298 miljonit eurot) suuruse vara arvestuslikust väärtusest 86 %.

([31]) Raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate suuniste punkti 20 alapunkti d kohaselt on see, kui võla ja omakapitali suhe on kahel järjestikusel aastal suurem kui 7,5, üks märke sellest, et ettevõtja on raskustes.

(105) Edasi täheldab komisjon, et ehkki BDZ Holding maksis ajavahemikus 1. jaanuar 2007 – 28. september 2016 tagasi 724 miljonit Bulgaaria leevi (370 miljonit eurot) tasumata võlgu, ei ole ettevõtja suutnud täielikult täita oma finantskohustusi. Seoses ettevõtja tähtajaks täitmata kohustustega rahvusvaheliste võlausaldajate ees andis Londoni High Court of Justice 20. juulil 2015 BDZ Holdingule korralduse maksta 66,7 miljonit eurot (130,4 miljonit Bulgaaria leevi) viivisega 8 % aastas ([32]).

(106) Peale selle, BDZ Holdingu liiga suurt võlakoormat arvesse võttes oleks ettevõtjal ilma võla kustutamiseta suuri raskusi oma kohustuste täitmisel ja ta võidaks lõpuks likvideerida.

(107) Eespool öeldu põhjal leiab komisjon, et BDZ Holding seisab silmitsi liiga suure võlakoormaga, mis takistab tema usaldusväärset finantsjuhtimist.

Abi vajalikkus

(108) Abi peab olema vajalik liiga suure võlakoorma vähendamiseks, võttes arvesse seda, et turul valitseva konkurentsi tõenäoline areng ei võimalda BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel oma finantsseisundit mõistliku aja jooksul parandada.

(109) Oma võlakoorma tõttu ei ole BDZ Holding suutnud täita oma kõiki finantskohustusi ja ettevõtjal on jäänud tegemata investeeringud oma veeremi ajakohastamisse. Kuna investeeringud veeremi ajakohastamisse ja hooldamisse on jäänud tegemata, on ettevõtja masinapark liiga vana ja osaliselt aegunud. Sellega seoses täheldab komisjon, et 82 % BDZ Passengeri vagunitest on vanemad kui 20 aastat ja 74 % ettevõtja veduritest on vanemad kui 25 aastat. 2015. aastal oli ligikaudu 50 % BDZ Cargo veduritest remondis või kasutamiskõlbmatud. Samamoodi oli 2015. aastal kasutamiskõlbmatud ja vajasid remonti umbes 51 % BDZ Cargo kaubavagunitest.

(110) Ilma abita ei suudaks BDZ Holding tasuda endiselt tasumata võlgu, mis tekkisid enne Bulgaaria ühinemist liiduga, ega saaks kasutada oma vahendeid selleks, et investeerida oma veeremi ajakohastamisse.

(111) Võttes aluseks ettevõtja teatatud tulu 2016. aastal (336,2 miljonit Bulgaaria leevi), oleks muu olukorra säilimise korral vaja keskmiselt 66 % suurust ühekordset hinna- ja/või tariifitõusu, et tekitada lühikeses plaanis 223,45 miljoni Bulgaaria leevi suurune tegevustulu, mis on vajalik kustutatava võla tasumiseks. Senikaua tegutsevad aga BDZ Holdingu tütarettevõtjad üksnes geograafilises piirkonnas, mis on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt igati regionaalabikõlblik. Arvestataval tariifi tõstmisel võib olla sellistes geograafilistes piirkondades kahjulikum sotsiaalne mõju kui tariifi tõstmisel liidu jõukamates piirkondades. Sellest tulenevalt võib tariifi tõstmisel, mille eesmärk on suurendada BDZ Holdingu tulu ja vähendada vajalikus ulatuses tema võlga – kui see on avaliku teenindamise kohustusega hõlmatud reisijateenuste puhul üldse õiguslikult võimalik ja kaubaveoteenuste puhul valitsevas konkurentsikeskkonnas äriliselt jätkusuutlik –, olla ebaproportsionaalne sotsiaalne mõju Bulgaaria rongireisijatele või BDZ Holdingu kaubaveoteenuseid kasutavatele ettevõtjatele.

(112) Seega ei võimalda ükski muu usaldusväärne poliitikameede kui võla kavandatud kustutamine ettevõtjal jätkata oma tegevust. Seetõttu on vaatlusalune abi vajalik, et kergendada BDZ Holdingu võlakoormat, kuna turul valitseva konkurentsi tõenäoline areng ei võimalda BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel oma finantsseisundit lähema aja jooksul parandada.

d) **Abi ei tohi olla suurem, kui selle eesmärgi saavutamiseks vaja.**

(113) Komisjon märgib, et võttes arvesse BDZ Holdingu finantsseisundit, on kustutatav võlasumma miinimum, mis on vajalik ettevõtja ellujäämise tagamiseks, samuti on selle summa kustutamine ettevõtja rahalise jätkusuutlikkuse eeltingimus. Kõnealust summat vajatakse peamiselt võlausaldajatele – rahvusvahelised finantsasutused ja taristuettevõtja – tegemata jäänud maksete jaoks. BDZ Holdingul ja tema tütarettevõtjatel on ikka veel täitmata kohustusi, mis tekkisid enne 1. jaanuari 2007 ja mille tasumata jätmise korral ähvardab abisaajat likvideerimise oht. Finantsnäitajatest on näha, et praegu ei ole võimalik teha makseid omavahenditest, ja on ebareaalne eeldada, et ettevõtja saab tõsta oluliselt oma tariife või hindu, et oma tulu lähiajal suurendada.

([32]) 20. juuli 2015. aasta korraldused CL-2015-000309 FMS Wertmanagement AöR *vs.* BDZ Holding, CL-2015-000214 Dexia Credit Local *vs.* BDZ Holding, CL-2015-000090 KA Finanz AG *vs.* BDZ Holding.

(114) Peale selle märgib komisjon, et pärast liiduga ühinemist on BDZ Holding tasunud peamiselt vara müügist tulenevatest omavahenditest 166 miljoni Bulgaaria leevi ulatuses kohustusi, mis olid tekkinud enne 1. jaanuari 2007. Kuna kõnealused summad olid potentsiaalselt kustutamiskõlblikud, on mõistlik arvata, et BDZ Holding oleks võinud kasutada neid vahendeid veeremi ja osutatavate teenuste arendamiseks ja ajakohastamiseks. Ettevõtja ei suutnud raudteesektoris toimuva tehnilise ja infosüsteemide arenguga sammu pidada. Seepärast, kuna BDZ Holding kasutas ühinemiseelse võla tagasimaksmisel ka oma vahendeid, ei saa võla kustutamist käsitada meetmena, millega mindi vajalikust kaugemale, isegi kui sellega vabastatakse ettevõtja tagasimaksekohustustest ja jäetakse talle rahaline tegutsemisruum, et investeerida tulevikus ajakohastamisse või remonditöödesse.

(115) Neid kaalutlusi arvesse võttes leiab komisjon, et võla kustutamise meetme rakendamisega ei asetata BDZ Holdingut olukorda, mis on sama tegevusprofiiliga tavapärase hästi juhitud ettevõtja olukorrast soodsam.

e) **Võlgade kustutamine ei tohi anda ettevõtjale sellist konkurentsieelist, mis takistaks turul tõhusa konkurentsi arengut, näiteks heidutaks teistel turgudel tegutsevaid ettevõtteid või uusi ettevõtteid teatavatele riiklikele või piirkondlikele turgudele sisenemast.**

(116) Võla kavandatud kustutamine võimaldab BDZ Holdingul üksnes normaliseerida oma tegevuse rahastamine – see ei võimalda BDZ Holdingul ega tema tütarettevõtjatel laieneda ega siseneda uutele turgudele. Seega ei takista abi turul tõhusa konkurentsi arengut. See ei kahjusta konkurentide turupositsiooni ja konkurendid saavad jätkata konkureerimist BDZ Holdinguga samadel tingimustel.

(117) Samuti leiab komisjon, et võlgade kustutamisega ei kahjustata põhjendamatult konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust, sest see võimaldab BDZ Holdingul üksnes stabiliseerida oma finantsseisundi, mida takistasid enne turu liberaliseerimist tekkinud kohustused. Peale selle leiab komisjon, et uusi turuosalisi ei heidutata sisenemast Bulgaaria transporditurule. Nagu on kirjeldatud põhjendustes 15 ja 42, tegutseb Bulgaaria raudteeveoturul praegu lisaks BDZ Cargole kaheksa kaubaveoettevõtjat. Ei ole mingit tõendit selle kohta, et võla kustutamise meetme rakendamine muudaks seda konkurentsiolukorda.

Järeldus

(118) Eespool öeldut arvesse võttes teeb komisjon järelduse, et Bulgaaria kavandatud riigiabi, mis väljendub võla kustutamises 223,45 miljoni Bulgaaria leevi (114,25 miljonit eurot) ulatuses (2. meede), vastab raudteesuuniste 4. jaos sätestatud siseturuga kokkusobivuse tingimustele.

6.2. *3. MEEDE: BDZ HOLDINGU JA TEMA TÜTARETTEVÕTJATE TÄHTAJAKS TASUMATA VÕLGADE TARISTUETTEVÕTJALE TASUMATAJÄTMINE*

(119) Kuna Bulgaaria ei selgitanud enne menetluse algatamise otsuse tegemist seda, kust olid pärit ja kuidas olid arenenud BDZ Holdingu täitmata kohustused taristuettevõtja ees, leiti, et nende tähtajaks täitmata kohustuse täitmise mittenõudmine võib endast kujutada riigiabi vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1.

(120) Vastavalt Bulgaaria esitatud teabele (vt punkt 4.3) on osa BDZ Holdingu täitmata kohustustest taristuettevõtja ees kohustused, mis tekkisid ettevõtjal enne Bulgaaria ühinemist liiduga. Osa sellest ühinemiseelsest võlast (kuni 26,3 miljonit Bulgaaria leevi) refinantseeriti 19. novembril 2007 toimunud võlakirjade emissiooni tuluga, ent tegemist on endiselt tasumata võlaga, mistõttu on seda hinnatud punktis 6.1 „2. meede: enne 2007. aastat tekkinud võlgade kustutamine“. Teisisõnu taristuettevõtjale maksti.

(121) Peale selle esitas Bulgaaria selleks, et selgitada olukorda ülejäänud täitmata kohustuste osas, lisateavet taristuettevõtja poolt kohustuste täitmise tagamiseks võetud meetmete ja astutud sammude kohta (vt punkt 4.3). Bulgaaria sõnul oli taristuettevõtja astunud kõik vajalikud sammud selleks, et BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad tasuksid oma tähtajaks täitmata kohustused, eesmärgiga saavutada võlgnetavate summade võimalikult ulatuslik tagasimaksmine, kuid ta ei olnud algatanud selleks kohtumenetlust.

(122) Selleks et kontrollida, kas taristuettevõtja andis kohustuste täitmise viibimisel ja tähtajaks täitmata kohustuste tasumise korra kindlaksmääramisel BDZ Holdingule põhjendamatu eelise, peab komisjon hindama, kas ettevõtja suhtes oleks rakendatud sellist korda ka tavapärastes turutingimustes ([33]). Sellega seoses peab komisjon hindama, kas taristuettevõtja olukorraga sarnases olukorras olev hüpoteetiline turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja, kes püüab saavutada talle võlgnetavate summade võimalikult ulatusliku tagasimaksmise, oleks viivitusega leppinud ja oleks hakanud pidama läbirääkimisi tähtajaks täitmata kohustuste sarnastel tingimustel tasumise üle ([34]). Teisisõnu peab komisjon hindama, kas taristuettevõtja toimis samasuguse hoolsusega kui turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja, eelistades kõiki võlakohustusi hõlmava sissenõudmismenetluse algatamisele, mis oleks lõppkokkuvõttes kaasa toonud BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate pankroti, oma nõuete individuaalset ja rahumeelset sissenõudmist.

(123) Komisjon märgib, et kõige kasulikuma lahenduse väljaselgitamiseks hindaks hoolas turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja iga lahenduse eeliseid ja puudusi, võttes muu hulgas arvesse sissenõutavaid summasid, varasemat kokkupuudet asjaomase ettevõtjaga ning sissenõudmismenetluse kestust ja kulusid ([35]).

(124) Esiteks täheldab komisjon, et võlad taristuettevõtja ees tekkisid (riigile kuuluvate) ettevõtjate pidevate ja pikaajaliste kaubandussidemete raames: BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad olid taristuettevõtja põhikliendid, kellega sai seostada enam kui 70 % taristuettevõtja tegevustulust. Ka taristuettevõtja 46,5 miljoni Bulgaaria leevi suurune võlg BDZ Holdingu ees, mis kogunes aastatel 2008–2011 seoses erinevate taristuettevõtjale osutatud teenustega (vt tabel 3), on lisatõend taristuettevõtja ja BDZ Holdingu pidevatest sidemetest ja vastastikusest sõltuvusest. Seega oleks BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate turult lahkumisel, mille oleks võinud kaasa tuua kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus, olnud viivitamata tõsine kahjulik mõju taristuettevõtja finantsseisundile. BDZ Holdingu pankrott oleks vähendanud taristuettevõtja kasumit ja suutlikkust piisavalt hooldada riiklikku raudteevõrku, mille tulemusel oleks võinud kahaneda ka teistelt klientidelt kui BDZ Holdingu tütarettevõtjatelt laekuv äritulu.

(125) Sellest järeldub, et turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja, kellel on oma võlgnikuga samasugused ärisidemed kui taristuettevõtjal BDZ Holdinguga, oleks suhtunud ettevaatlikult ükskõik millisesse kohustuste täitmise viisi, mis oleks kaasa toonud tema põhikliendi turult kadumise, erinevalt võlausaldajast, kelle võlanõuded on ühekordsed ning kes ei sõltu majanduslikult ega rahaliselt sellest, kas tema võlgnik jääb pärast nõuete sissenõudmist turul edasi tegutsema.

(126) Teiseks, kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse raames ei oleks saanud pöörata täitmisele taristuettevõtja nõudeid BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate vastu eelisnõuetena, sest selles menetluses ei oleks võla tasumisel eelistatud taristuettevõtjat teistele võlausaldajatele (vt põhjendus 49). Pealegi oli menetluse algatamise otsuses kindlaks tehtud võlg taristuettevõtja ees (45 miljonit Bulgaaria leevi) väiksem summast, mis võlgneti teistele võlausaldajatele (vt tabel 1). Lisaks tuleks kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse korral vähendada BDZ Holdingu vara arvestuslikku väärtust sundmüügi raames toimuva likvideerimisalla-hindlusega. Sõltuvalt vara liigist võib kõnealune allahindlus moodustada kuni 75 % vara väärtusest. Seepärast on väga tõenäoline, et BDZ Holdingu vara likvideerimisväärtus ei oleks olnud piisav, et katta likvideerimiskulud, töötajate palgad ja kõik tasumata kohustused. Näiteks 2011. aastal ulatunuks likvideerimiskulude, töötajate palkade ja kõikide tasumata kohustuste kogusumma 778 miljoni Bulgaaria leevini, samal ajal kui BDZ Holdingu vara arvestuslik väärtus oli 933 miljonit Bulgaaria leevi. Seega sai taristuettevõtja realistlikult eeldada, et kõiki võlanõudeid hõlmava maksejõuetusmenetluse algatamise korral õnnestub tal sisse nõuda vaid väike osa oma tasumata nõuetest.

(127) Peale selle leiab komisjon kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, et kulud koos kohtumenetluse pikkusega võivad mõjutada võlausaldaja otsust selle kohta, kas algatada ettevõtja likvideerimine ([36]). Sellega seoses on komisjon nõus, et taristuettevõtjal oli konkreetne huvi jätkata koostööd BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjatega, võttes BDZ Holdingu tekitatava tulevase äritulu kõrval arvesse ka eesmärki saavutada ettevõtja likvideerimise asemel 2011. aasta novembriks kuhjunud eesõigusnõudeta täitmata kohustuste võimalikult ulatuslik tasumine.

([33]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. juuli 1996, SFEI jt, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, punkt 60; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 1999, Hispaania *vs.* komisjon, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, punkt 41.

([34]) Komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses (2016/C 262/01), punkt 74; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. november 2007, Hispaania *vs.* komisjon, C-525/04 P, ECLI:EU:C:2007:698; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. jaanuar 2013, Frucona *vs.* komisjon, C-73/11 P, ECLI:EU:C:2013:32, punkt 78; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. juuni 1999, DMTransport, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332; kohtuotsus, 30. aprill 1998, Cityflyer, T-16/96, ECLI:EU:T:1998:78, punkt 51; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. märts 2013, komisjon *vs.* Buczek Automotive ja Poola, C-405/2011, ECLI:EU:C:2013:186, punktid 54–60.

([35]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. jaanuar 2013, Frucona *vs.* komisjon, C-73/11 P, ECLI:EU:C:2013:32, punkt 78; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. märts 2013, komisjon *vs.* Buczek Automotive ja Poola, C-405/11, ECLI:EU:C:2013:186, punktid 54–60; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 5. juuni 2012, Euroopa Komisjon *vs.* Électricité de France (EDF), C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, punkt 85.

([36]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. märts 2013, komisjon *vs.* Buczek Automotive, C-405/11 P, ECLI:EU:C:2013:186, punkt 59.

Komisjon teeb järelduse, et kõiki võlanõudeid hõlmav maksejõuetusmenetlus, mis oleks kaasa toonud kontserni sundlikvideerimise ning ebakindla ja madala tagastamismäära, ei oleks olnud taristuettevõtja jaoks sobiv ja realistlik lahendus, pidades silmas eesmärki saavutada oma võlanõuete võimalikult ulatuslik rahuldamine.

(128) Komisjon täheldab, et BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad on korrapäraselt teenindanud oma võlgu taristuettevõtja ees ning taristuettevõtjat ei ole koheldud teistmoodi kui kontserni teisi eraõiguslikke võlausaldajaid. Taristuettevõtjale tehtavate maksete hilinemisel ei ole antud BDZ Holdingule eelist tagasimaksete edasilükkamisega, kuna hilinenud maksete suhtes kohaldati lisaks Bulgaaria Keskpanga baasintressile 1 000 baaspunkti suurust arvestatavat marginaali (vt põhjendus 48). Komisjon leiab, et 1 000 baaspunkti on turutingimustele vastav intressimarginaal finantsraskustes olevale ettevõtjale (nagu BDZ Holding) antava väikese tagatise laenu puhul ([37]). Tähtajaks täitmata kohustused tasuti korrapäraste pangaülekannetega, taristuettevõtjal BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate ees tekkinud kohustuste tasaarveldamisega ning võla vahetamisega kapitali vastu. Näiteks aastatel 2011–2016 maksid BDZ Holding ja tema tütarettevõtjad taristuettevõtja osutatud teenuste eest 503 miljonit Bulgaaria leevi (257 miljonit eurot). Võttes arvesse seda, kui väike on tõenäosus, et osa (väike, kui üldse) taristuettevõtja nõuetest oleks BDZ Holdingu likvideerimise korral rahuldatud, kinnitab taristuettevõtjale alates 2011. aastast tagasi makstud võlasumma tagantjärele, et taristuettevõtja tegi oma otsusega jätta nõuded sisse nõudmata kõige ratsionaalsema valiku.

(129) Lisaks – ehkki see ei puuduta konkreetselt menetluse algatamise otsuses nimetatud ühinemiseelset võlga – märgib komisjon, et näiteks seoses kohustuste tasumisega võla vahetamisega kapitali vastu, mis toimus pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, sõlmis taristuettevõtja BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjatega põhjendustes 51–53 kirjeldatud reaalturuväärtusel põhinevad kokkulepped, milles tunnistati tähtajaks tasumata võlgu, hõlbustades sellega nende tagasimaksmist.

(130) Bulgaaria esitatud lisateabe ja toetavate tõendite põhjal ning eespool öeldut arvesse võttes leiab komisjon, et taristuettevõtja on toiminud turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldajana ning seepärast ei ole võlgade tagasimaksmise edasilükkamisega nagu ka taristuettevõtja ning BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate vahel kokku lepitud korraga antud viimati nimetatuile mingit põhjendamatut majanduslikku eelist, mida neil ei oleks tavapärastes turutingimustes olnud.

(131) Sellest tulenevalt järeldab komisjon, et viis, kuidas taristuettevõtja käsitles enne 2011. aasta novembrit BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate tähtajaks tasumata võlgu taristuettevõtja ees, ei hõlmanud riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(132) Kuna tingimused, mille alusel määratakse kindlaks riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, on kumulatiivsed, ei ole kõnealune säte kohaldatav, kui üks neist tingimustest ei ole täidetud. Seepärast puudub vajadus hinnata, kas BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate taristuettevõtja ees tekkinud ja tähtajaks tasumata võlgade tasumatajätmine vastab muudele ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

6.3. 4. *MEEDE: RIIGI POOLT VALESTI SISSENÕUTUD KÄIBEMAKSU TAGASTAMINE BDZ HOLDINGULE*

(133) Komisjon algatas 4. meetme uurimise, sest Bulgaaria ei selgitanud käibemaksu tagastamise põhjuseid ega seda, kas see oli kooskõlas direktiiviga 2006/112/EÜ. Seetõttu leidis komisjon, et käibemaksu tagastamine võib hõlmata riigiabi vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1. Seepärast kutsus komisjon Bulgaariat üles esitama BDZ Holdingule käibemaksu tagastamise põhjuste kohta lisateavet.

(134) Pärast menetluse algatamise otsuse tegemist selgitas Bulgaaria, et 4. meede hõlmas seoses ajavahemikuga 1. detsember 2004 – 29. veebruar 2008 transpordiministeeriumilt saadud avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitiselt käibemaksuna alusetult sisse nõutud ja tasutud 72 miljoni Bulgaaria leevi (36,7 miljonit eurot) tagastamist (vt põhjendused 55–59). Lisaks selgitas Bulgaaria, et haldusviga avastati riigi pädeva maksuasutuse korraldatud läbivaatamise käigus kooskõlas siseriiklike õigusaktide kohaldatavate sätetega. Viga parandati maksu tagastamise otsustega nr 2900180 (14. jaanuar 2009), nr 290900153 (8. juuli 2009), nr 100337 (12. august 2010) ja nr 290100380 (veebruar 2011).

([37]) Komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6).

(135) Komisjon märgib, et riigiabi mõiste seisukohast ei ole oluline üksnes majandusliku eelise andmine. Eelis võib olla ka vabastamine majanduslikust koormast, näiteks maksukoormast. Seepärast tuleb kontrollida, kas transpordiministeeriumilt saadud avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitistelt tasutud käibemaksu tagastamisega anti BDZ Holdingule majanduslik eelis, vähendades makse, mis tavaliselt sisalduvad ettevõtja eelarves, ([38]) või nõuti kõnealune käibemaks sisse tõepoolest alusetult. Ebaseaduslikult sissenõutud maksude tagastamisega ei anta mingit eelist ([39]).

(136) Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 73 kohaselt kohaldatakse teenuste, sealhulgas reisijateveoteenuste osutamisel käibemaksu ning maksustatav summa hõlmab kõike tasuna käsitatavat, mille tarnija või teenuse osutaja soetajalt, teenuse saajalt või kolmandalt isikult nimetatud tehingute eest on saanud või saab, kaasa arvatud nimetatud tehingute hinnaga otseselt seotud toetused. Lisaks, vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 132, ei ole ettevõtjad, kellele on tehtud ülesandeks avaliku teenindamise kohustuse täitmine, vabastatud käibemaksust.

(137) Seepärast tuleb hinnata, kas BDZ Holdingu saadud avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitis oli otseselt seotud osutatud teenuste hinnaga. Kõnealuse hüvitise eesmärk oli korvata kahju, mis tulenes reisijateveoteenuste osutamisest konkreetsetel tingimustel, nagu rongikilomeetrite ja istekohtade arv, sagedus ja muud kvalitatiivsed kriteeriumid. Kõrvalekaldumisel osutatavate teenuste puhul kindlaks määratud kilomeetrite, istekohtade ja sõidutundide arvust ning muudest kvalitatiivsetest kriteeriumidest oleks kõnealust hüvitist vähendatud. Seepärast ei saa käsitada avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitist hüvitisena, mis on otseselt seotud veoteenuste hinnaga, vaid pigem hüvitisena avaliku teenindamise kohustuse täitmisest tuleneva kahju korvamiseks.

(138) Peale selle ei ole Bulgaaria käibemaksualastes õigusaktides ette nähtud, et kahju katmiseks antava avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitise suhtes kohaldatakse käibemaksu. Vea avastas asjakohane maksuasutus kontrolli käigus ja selle tulemusel tegi maksuasutus mitu otsust (vt põhjendus 59), mis on kooskõlas Bulgaaria maksumenetluse seadustikuga.

(139) Seega nõuti avaliku teenindamise kohustuse täitmise hüvitiselt, mille BDZ Holding sai seoses ajavahemikuga 1. detsember 2004 – 29. veebruar 2008, käibemaksu alusetult. Seepärast leiab komisjon, et alusetult sissenõutud käibemaksu tagastamisega ei anta BDZ Holdingule majanduslikku eelist.

(140) Kuna tingimused, mille alusel määratakse kindlaks riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, on kumulatiivsed, piisab sellest, kui on täitmata ükskõik milline neist tingimustest. Seepärast puudub vajadus hinnata, kas 4. meede vastab muudele ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

(141) Seetõttu teeb komisjon järelduse, et 4. meede ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

7. **KOKKUVÕTE**

(142) Kuna teatis, mis käsitles BDZ Holdingule ümberkorraldusabi andmist, võeti tagasi (vt 1. meede, punkt 5), tuleks teatatud ümberkorraldusabimeetme suhtes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 alusel algatatud uurimismenetlus lõpetada.

(143) BDZ Holdingu ja tema tütarettevõtjate võlgade kustutamine 223,45 miljoni Bulgaaria leevi (114,25 miljonit eurot) ulatuses (2. meede, punkt 6.1) on riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning see vastab raudteesuunistes sätestatud kokkusobivustingimustele. Seetõttu tuleks 2. meede kuulutada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks.

([38]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. märts 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, ECLI:EU:C:1994:100, punkt 13; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. september 2000, Saksamaa *vs.* komisjon, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, punkt 25; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. mai 1999, Itaalia *vs.* komisjon, C-6/97, ECLI:EU:C:1999:251, punkt 15; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 3. märts 2005, Heiser, C-172/03, ECLI:EU:C:2005:130, punkt 36.

([39]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. märts 1980, Amministrazione delle finanze dello Stato, 61/79, ECLI:EU:C:1980:100, punktid 29–32.

(144) Mis puudutab taristuettevõtja ees tekkinud ja tähtajaks tasumata võlgade tasumatajätmist kogusummas 45 miljoni Bulgaaria leevi (3. meede, punkt 6.2), siis taristuettevõtja toimis turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldajana. Seepärast ei kujuta 3. meede endast riigiabi.

(145) Valesti makstud käibemaksu tagastamine (4. meede, punkt 6.3) ei kujuta endast riigiabi, sest käibemaks oli sisse nõutud alusetult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Pärast seda, kui Bulgaaria võttis tagasi teatise ümberkorraldusabi kohta, ei ole ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 kohasel ametlikul uurimismenetlusel, mis algatati seoses teatatud kavandatud ümberkorraldusabiga ettevõtjale BDZ Holding EAD SA, enam otstarvet ja seetõttu on see menetlus käesolevaga lõpetatud.

Artikkel 2

1. Riigiabi, mida Bulgaaria kavatseb anda ettevõtjale BDZ Holding EAD SA, kustutades ettevõtja võlad kogusummas 223 448 801 Bulgaaria leevi, on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobiv. Seega on võlgade kustutamine lubatud.

2. Viis, kuidas Riiklik Raudteetaristuettevõtja käsitles enne 2011. aasta novembrit ettevõtjate BDZ Holding EAD SA, BDZ Passenger EOOD ja BDZ Cargo EOOD tähtajaks tasumata võlgu kogusummas 45 miljonit Bulgaaria leevi, ei kujuta endast riigiabi andmist ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

3. Käibemaksuna ekslikult tasutud 72 miljoni Bulgaaria leevi tagastamine ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Bulgaaria Vabariigile.

Brüssel, 16. juuni 2017

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Margrethe VESTAGER